

WAO/EAACI Allerji Tanımlamaları

Allerji ile ilgili kavramların isimlendirilmesi çeşitlilik göstermektedir. Bu önemli konuya açıklık getirmek ve sağlıkla ilgilenenler arasında en iyi iletişimi sağlamak amacıyla WAO allerji ile ilgili kavramlara küresel bir yaklaşım getirilmesini önermektedir. Avrupa Allerji ve Klinik İmmünoloji Akademisi (EAACI) tarafından önerilen “Allerji için Yenilenmiş bir Adlandırma (A Revised Nomenclature for Allergy)^{Ref Johansson et al., Allergy 2001}” Dünya Allerji Organizasyonu tarafından güncellenmiş ve “Küresel Kullanım için Allerjide Yeni Bir Adlandırma (A revised Nomenclature for Allergy for Global Use)^{Ref Johansson et al., JACI, 2004}” olarak yayınlanmıştır.

Allerji: Allerji, immünolojik mekanizmaların başlattığı bir aşırı duyarlılık (hipersensitivite) reaksiyonudur. Allerji antikor veya hücre aracılıklı olabilir. Vakaların çoğunluğunda allerjik reaksiyondan sorumlu olan antikor IgE izotipindedir ve bunlar IgE aracılıklı allerjiden yakınan bireyler olarak tanınırlar. Atopik bireylerde IgE aracılıklı allerjik reaksiyonların tümü ortaya çıkmayabilir. IgE aracılıklı olmayan allerjide antikor IgG izotipinde olabilir, örneğin dekstran içeren immün komplekslere bağlı anafilaksi; ve klasik örneği, günümüzde nadiren görülen, eskiden bir tip III reaksiyonu olarak anılan serum hastalığı. Allerjik bronşiyal pulmoner aspergillosis (ABPA)’de IgE ve IgG antikorları bulunur. Allerjik kontakt dermatit lenfosit aracılıklı allerjik hastalıkların tipik bir örneğidir.

Allerjenler: Allerjenler allerjiye neden olan antijenlerdir. IgE ve IgG antikorları ile reaksiyona giren allerjenlerin çoğu sıklıkla karbonhidrat yan zincirli proteinlerdir, ancak bazı durumlarda saf karbonhidratların da allerjen olabileceği varsayılmıştır. Nadir durumlarda düşük moleküler ağırlıklı kimyasal maddeler, örneğin hapten gibi davranan isosiyanat ve anhidridler, halen IgE antikorları için allerjen olarak kabul edilirler. Allerjik kontakt dermatitte klasik allerjenler T hücreleri ile reaksiyona giren, krom, nikel ve formaldehid gibi düşük moleküllü kimyasal maddelerdir.

Atopi: Atopi, genellikle çocukluk ve ergenlik döneminde, sıklıkla protein yapıdaki allerjenlerle doğal karşılaşma sonucu duyarlı hale gelmeye (sensitizasyon) ve IgE antikorları yapmaya kişisel ve/veya ailevi eğilimi tanımlar. Atopinin sonucu olarak bu bireyler astım, rinokonjonktivit veya ekzemaya ait tipik semptomlar geliştirebilirler. “Atopi” ve “atopik” terimleri yalnızca, çevrede sıklıkla rastlanan ve tüm toplumun karşılaştığı fakat büyük çoğunluğun uzamış bir IgE yanıtı oluşturmadığı allerjenlere karşı IgE duyarlılaşmasına olan genetik yatkınlığı belirtmek için kullanılmalıdır. Yani atopi, yüksek IgE yanıtının klinik tanımıdır. Atopi terimi, serumda IgE antikorları veya pozitif deri testleri ile IgE duyarlılığı gösterilmeden kullanılmamalıdır. Atopik bir bireydeki allerjik semptomlar “atopik astım” örneğinde olduğu gibi atopik olarak nitelendirilebilir. Bununla beraber IgE aracılıklı astım genel olarak atopik astım olarak adlandırılmamalıdır. Arı zehiri veya bir ilaç gibi daha nadir görülen ve yüksek dozda karşılaşmayı belirten bir allerjene karşı pozitif deri testi veya serumda IgE antikorunun varlığı atopi için tanı kriteri değildir.

Aşırı duyarlılık: Aşırı duyarlılık, normal bireyler tarafından tolere edilen, belirlenmiş bir uyarının başlattığı, objektif olarak tekrarlanabilen semptomlara veya bulgulara neden olur.

Allerjik olmayan aşırı duyarlılık: Allerjik olmayan aşırı duyarlılık temelinde immünolojik mekanizmaların gösterilemediği aşırı duyarlılıklar için tercih edilen bir terimdir.

Hastalık Terminolojisi

Astım (GINA'nın tanımı): Solunum yollarının kronik enflamatuvar bir hastalığı olan astımda birçok hücre, özellikle mast hücreleri, eozinofiller ve T lenfositleri rol oynar. Astıma yatkın bireylerde, bu enflamasyon özellikle gece ve/veya sabaha karşı beliren tekrarlayan vizing, nefes darlığı, göğüste sıkışma hissi ve öksürük ataklarına yol açar. Bu semptomlar genellikle yaygın ve değişken havayolu obstrüksiyonu ile bağlantılı olup en azından kısmen, kendiliğinden veya tedavi ile geri dönüşümlüdür. Aynı zamanda bu enflamasyon çeşitli uyarılara karşı solunum yollarının cevap verirliliğinde bir artışa (hiperreaktivite) neden olur.

Allerjik astım: İmmünolojik mekanizmalarla olan astımı tanımlamak için kullanılan temel terimdir. Astımda IgE aracılıklı mekanizmalar gösterildiğinde IgE aracılıklı astım deyiminin kullanılması önerilir. IgE antikoru hem ani hem de geç astım reaksiyonunu başlatabilir. Bununla beraber, diğer allerjik hastalıklarda olduğu gibi, T hücre bağlantılı tepkimelerin geç ve gecikmiş reaksiyonlarda önemli rolü olduğu görülmektedir. Semptomların süresine göre astım intermitant (aralıklı) veya persistan (sürekli) olarak isimlendirilebilir.

Allerjik olmayan astım: Bu terim immünolojik olmayan astım tipleri için kullanılır. Allerjik ve allerjik olmayan astım alt gruplarını ayırt etmek için 'ekstresek', 'intrensek', 'eksojen' ve 'endojen' gibi eski terimlerin artık kullanılmaması önerilir.

Rinokonjunktivit: Burun ve konjonktivada immünolojik bir mekanizmaya bağlı aşırı duyarlılık reaksiyonlarının yol açtığı semptomlar allerjik rinokonjunktivit olarak isimlendirilir. Vakaların çoğu IgE aracılıklıdır. Semptomların süresine göre intermitant (aralıklı) ve persistan (sürekli) allerjik rinokonjunktivit şeklinde ayırım yapılması yararlı olabilir.

Dermatit: Derinin lokal inflamasyonunu tanımlayan kapsayıcı terim dermatit olmalıdır. Genel olarak "atopik ekzema/dermatit" diye bilinen klinik durum tek bir hastalık olmayıp, ortak özellikleri olan birkaç hastalığın bileşimidir. Bunu belirten daha uygun bir deyim ekzematidir. Bunun allerjik astım ve rinokonjunktivit ile ilgili olan alt grubu, yani atopik yapıdaki bir bireyde görülen ekzema, atopik ekzema olarak adlandırılmalıdır. Düşük molekül ağırlıklı kimyasallarla yakın temas temel olarak Th1 lenfosit aracılıklı bir allerjik kontakt dermatite yol açabilir. Allerjik olmayan tipi iritan veya toksik dermatit gibi terimler kullanılarak tanımlanabilir.

Kaynaklar

Johansson SGO, O'B Hourihane J, Bousquet J, Brujnzeel-Koomen C, Dreborg S, Haahtela T, Kowalski ML, Mygind N, Ring J, van Cauwenberge P, van Hage-Hamsten M, Wütrich B. A revised nomenclature for allergy. An EAACI position statement from the EAACI nomenclature task force. Allergy 2001; 56:813-824.

Johansson SGO, Bieber T, Dahl R, Friedmann PS, Lanier BQ, Lockey RF, Motala C, Ortega Martell JA, Platts-Mills TAE, Ring J, Thien F, Van Cauwenberge P, Williams HC. Revised nomenclature for allergy for global use: Report of the Nomenclature Review Committee of the World Allergy Organization, October 2003. J Allergy Clin Immunol 2004; 113: 832-836.

Bu yazı EAACI ve WAO'y ait original metinlerden Karen Hanley Davis (WAO) ve S.G.O. Johansson (karolinska Hastanesi, Stokholm) tarafından hazırlanan bir özetir.

Translation kindly performed by Turkish National Society of Allergy and Clinical Immunology

---